Conseil d'Etat
Raad van State

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 24e Augustus 1951 door de Minister van Economische Zaken en Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van Titel II van Boek I van het Koophandelswetboek (wet van 15 December 1872)", heeft ter zitting van 29 Januari 1952 het volgend advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes, le 24 août 1951, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi "portant modification du Titre II du Livre Ier du Code de Commerce (loi du 15 décembre 1872)", a donné en sa séance du 29 janvier 1952 l'avis suivant :

Voorwerp van artikel 1.

Onder de bestaande wetgeving moet, wanneer op het tijdstip van het huwelijk een van de echtgenoten koopman is, het huwelijkscontract der echtgenoten op de griffie van de rechtbank van koophandel van de woonplaats van de man openbaar worden gemaakt.

Krachtens artikel 1 van het ontwerp moet de openbaarmaking geschieden op de griffie van de rechtbank, binnen welker rechtsgebied de "hoofdinrichting" van de echtgenoot, die koopman is, gevestigd is.

Eerste opmerking.

Naar de opvatting van de Regering heeft de uitdrukking "principal établissement", die in de Franse tekst gebruikt wordt, geen verband met het begrip woonplaats, maar bedoelt zij iedere zelfstandige handelsinrichting in tegenstelling met de filialen en bijkantoren. Waar het ontwerp het begrip woonplaats wenst te weren, is het dan ook verkeerd zich van de uitdrukking "principal établissement" te bedienen, die in artikel 102 van het Burgerlijk Wetboek juist ter omschrijving van het begrip woonplaats voorkomt.

Tweede opmerking.

Het ontwerp wekt overigens ten onrechte de schijn als zou een koopman slechts één zelfstandige handelsinrichting kunnen hebben, en als zouden zijn huwelijkse voorwaarden slechts op een enkele griffie openbaar moeten worden gemaakt, wat vanzelfsprekend niet

.../...

het geval is. Iedere koopman kan verschillende afzonderlijke handelsactiviteiten uitoefenen en derhalve verschillende zelfstandige handelsinrichtingen exploiteren.

Met het oog op de bedoeling van het ontwerp is het dus nodig dat, in zodanig geval, het uittreksel uit het huwelijkscontract neergelegd wordt op de griffie van iedere rechtbank binnen welker rechtsgebied de echtgenoot die koopman is een afzonderlijke en zelfstandige handelszaak exploiteert

Derde opmerking.

Door te bepalen dat het uittreksel uit het huwelijkscontract "in een daartoe gehouden register ingeschreven" wordt, zou het ontwerp de wet van 30 April 1929 opheffen welke de bij de wet van 15 December 1872 opgelegde inschrijving heeft afgeschaft en het inbinden van de uittreksels zelf beveelt. Zulks ligt echter niet in de bedoeling van de Regering.

Derhalve dient men het slot van het eerste lid en het derde lid van het nieuw artikel 12 met de wet van 30 April 1929 in overeenstemming te brengen.

Met inachtneming van die opmerkingen, zou men artikel 1 van het ontwerp als volgt kunnen stellen:

Artikel 1.-

Artikel 12 van de wet van 15 December 1872 wordt door de volgende bepalingen vervangen :

.../...

"Artikel 12.

Van elk huwelijkscontract tussen echtgenoten van wie één koopman is, wordt binnen de maand na de dagtekening een uittreksel overgemaakt aan de griffie van iedere rechtbank binnen welker rechtsgebied de echtgenoot die koopman is een hoofdinrichting voor een bepaalde handel bezit. De uittreksels worden overeenkomstig de wet van 30 April 1929 in boeken samengebonden.

Het uittreksel vermeldt of de echtgenoten gehuwd zijn in gemeenschap, met opgave van de afwijkingen van het gemene recht, dan wel of zij het stelsel dat de gemeenschap uitsluit, het stelsel van de scheiding van goederen of het dotaal stelsel hebben aangenomen.

Van de boeken waarin de uittreksels zijn bijeengebracht alsook van de steekkaarten bij de wet van 30 April 1929 voorgeschreven, wordt aan ieder die hierom verzoekt zonder kosten inzage verleend.".

. . .

Artikel 2.

In het bijzonder geval dat de echtgenoot die bij zijn huwelijk koopman was, na zijn huwelijk een nieuwe handel begint, schrijft het ontwerp, tegen de bedoeling van de auteur in, geen enkele openbaarheid voor. De verplichting immers om een uittreksel op de griffie van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de tweede

.../...

handelszaak is gevestigd, neer te leggen,kan niet berusten op de notaris die met deze nieuwe activiteit van de echtgenoot,die koopman is,niet bekend is.

Die verplichting berust evenmin op de echtgenoot die koopman is, daar artikel 14 die verplichting enkel oplegt aan de echtgenoot die "het beroep van koopman aanneemt na zijn huwelijk". Het nieuw artikel 14 zou dus als volgt moeten worden gewijzigd:

Artikel 2.-

Artikel 14 van de wet van 15 December 1872 wordt door de volgende bepaling vervangen:

"Artikel 14. Elke echtgenoot die gehuwd is onder een ander stelsel dan de wettelijke gemeenschap, en na zijn huwelijk het beroep van koopman aanneemt of een nieuw handelsbedrijf begint, is gehouden dezelfde afgifte te doen wanneer hij zijn aanvrage om inschrijving indient bij de griffie van de rechtbank binnen welker rechtsgebied zijn hoofdinrichting voor een bepaalde handel is gevestigd, bij gebreke waarvan hij, in geval van faillissement, gestraft kan worden als schuldig aan eenvoudige bankbreuk.".

Objet de l'article 1er.

Sous l'empire de la législation actuelle, lorsqu'au moment du mariage l'un des époux est commerçant, la publicité du contrat de mariage des époux doit avoir lieu au greffe du tribunal de commerce du domicile du mari.

L'article 1er du projet a pour objet d'organiser cette publicité au greffe du tribunal dans le ressort duquel se trouve l'établissement principal de l'époux commerçant.

1ère observation.

Dans l'intention du Gouvernement, l'expression "principal établissement" est étrangère à la notion du domicile; elle désigne tout établissement commercial indépendant et s'oppose aux succursales et agences. Voulant se séparer de la notion de domicile, le projet a donc le tort de recourir à l'expression de "principal établissement" qui, précisément, constitue la définition du domicile donnée par l'article 102 du Code civil.

2ème observation.

Le projet, d'autre part, laisse entendre à tort que le commerçant ne peut avoir qu'un seul établissement commercial indépendant et que ses conventions matrimoniales ne doivent donc être publiées que dans un seul greffe. Il n'en est rien évidemment. Tout commerçant peut avoir plusieurs activités commerciales distinctes et exploiter par conséquent plusieurs établissements commerciaux indépendants les uns des autres.

.../...

La fin que se propose le projet exige donc, en ce cas, que l'extrait du contrat de mariage soit déposé au greffe de chaque tribunal dans le ressort duquel l'époux commerçant exploite un commerce distinct et indépendant.

3ème observation.

En disposant que l'extrait du contrat de mariage sera "transcrit dans un registre tenu à cet effet", le projet abrogerait la loi du 30 avril 1929 qui supprima la transcription prescrite par la loi du 15 décembre 1872 et qui ordonne la reliure des extraits eux-mêmes. Telle n'est pas l'intention du Gouvernement.

Il conviendrait, dès lors, de mettre en concordance, d'une part, la fin du premier alinéa et le troisième alinéa du nouvel article 12 et, d'autre part, la loi du 30 avril 1929.

En tenant compte de ces observations, l'article 1er du projet pourrait être ainsi rédigé :

Article 1er.-

L'article 12 de la loi du 15 décembre 1872 est remplacé par les dispositions suivantes :

"Article 12.- Tout contrat de mariage entre époux dont l'un est commerçant sera transmis par extrait, dans le mois de sa date, au greffe de chaque tribunal dans le ressort duquel l'époux commerçant possède un établissement commercial principal. Les extraits sont reliés en volumes conformément à la loi du 30 avril 1929.

.../...

L'extrait énoncera ...(voir texte du projet)..

Les volumes réunissant les extraits, ainsi que les fiches prescrites par la loi du 30 avril 1929, peuvent être consultés sans frais par toute personne qui en fait la demande.".

\+

\+ \+

Article 2.

Dans le cas particulier où l'époux,commerçant au moment du mariage,entreprend après le mariage un nouveau commerce, le projet, contre l'intention de son auteur, ne prévoit aucune publicité. En effet, l'obligation de déposer un extrait au greffe du tribunal dans le ressort duquel est situé le second commerce ne peut incomber au notaire qui ignore cette nouvelle activité de l'époux commerçant.

Cette obligation n'incombe pas non plus à l'époux commerçant parce que l'article 14 n'impose cette obligation qu'à l'époux qui "embrasserait la profession de commerçant postérieurement à son mariage". Le nouvel article 14 devrait donc être modifié comme suit :

Article 2.-

L'article 14 de la loi du 15 décembre 1872 est remplacé par la disposition suivante :

"Article 14.- Tout époux marié sous un régime autre que celui de la communauté légale qui, postérieurement

.../...

à son mariage, embrasserait la profession de commerçant ou entreprendrait une activité commerciale nouvelle, sera tenu de faire pareille remise lorsqu'il introduira sa demande d'immatriculation au greffe du tribunal dans le ressort duquel est situé son établissement commercial principal, à défaut de quoi il pourra, en cas de faillite, être puni comme banqueroutier simple.".

De kamer was samengesteld uit La chambre était composée de

de Heren : Messieurs :	F. LEPAGE,	raadsheer van State, conseiller d'Etat,	voorzitter président
	J. COYETTE, K. MEES,	raadsheren van State conseillers d'Etat	
	L. FREDERICQ, J. MERTENS,	bijzitters van de afdeling wetgeving assesseurs de la section de législation	
	J. CYPRES,	adjunct-griffier, greffier adjoint,	griffier greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. MEES.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. MEES.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J. CYPRES.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.

uitgifte afgeleverd aan de H. Minister van Economische Zaken en Middenstand.
expédition délivrée à M. le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes.

De 1952. Le 1952.

De Griffier van de Raad van State, Le Greffier du Conseil d'Etat,

R. DECKMYN.